

- בעניין: _____
1. _____ רגבי, ת"ז _____
 2. _____ סלימי, ת"ז _____, ילידת 1996
 3. _____ סלימי, ת"ז _____, יליד 1997
 4. _____ סלימי, ת"ז _____, ילידת 2002
 5. _____ סלימי, ת"ז _____, ילידת 2004
 6. _____ סלימי, ת"ז _____, ילידת 2006
 7. _____ סלימי, ת"ז _____, ילידת 2008
 8. המוקד להגנת הפרט מיסודה של ד"ר לוטה זלצברגר - ע"ר

ע"י ב"כ עוה"ד בנימין אחסתרובה (מ"ר 58088) ו/או סיגי בן-ארי (מ"ר 37566) ו/או נועה דיאמונד (מ"ר 54665) ו/או חוה מטרס-עירון (מ"ר 35174) ו/או דניאל שנהר (מ"ר 41065) ו/או טל שטיינר (מ"ר 62448) ו/או בילאל סביחאת (מ"ר 49838) ו/או ענת גונן (מ"ר 28359)

מהמוקד להגנת הפרט מיסודה של ד"ר לוטה זלצברגר
רח' אבו עוביידה 4, ירושלים, 97200
טל: 02-6283555; פקס: 02-6276317

העותרים

- נגד -

1. יו"ר הוועדה לעניינים הומניטאריים מיוחדים
2. לשכת מינהל האוכלוסין בירושלים המזרחית
3. שר הפנים
4. משטרת ישראל

באמצעות פרקליטות המדינה
רח' צלאח-א-דין 29, ירושלים
טל: 02-6466590; פקס: 02-6466713

המשיבים

עתירה דחופה למתן צו על תנאי

מוגשת בזאת עתירה דחופה למתן צו על תנאי, המופנה אל המשיבים והמורה להם וליתן טעם:

למשיבים 1 – 3:

- א. מדוע לא יכריעו בבקשת העותרים 1-7, אם וילדיה הקטינים, ויתנו לעותרת 1 רישיון לשיבה בישראל, מטעמים הומניטאריים מיוחדים, בהמשך לבקשת העותרים שהוגשה למשיבים לפני כחמישה חודשים.
- ב. מדוע לא ייקבע כי בבקשות המוגשות למשיבה 1, לא יורחק המבקש מישראל עד לקבלת החלטה בעניינו כשם שנקבע בנוגע לבקשות המוגשות בלשכות רשות האוכלוסין של המשיב.

למשיבה 4 :

ג. מדוע לא תימנע מגירוש העותרת 1 משטח ישראל נוכח העובדה שיש בעניינה בקשה מתנהלת בפני המשיבה 1 אשר טרם הוכרעה ונוכח הנסיבות ההומניטאריות הקשות כפי שיפורטו לעיל.

בקשה דחופה למתן צו ביניים

1. בית המשפט הנכבד מתבקש בזאת להוציא צו ביניים, שיאסור על המשיבים להרחיק מירושלים לגדה המערבית את העותרת 1 (להלן: **העותרת או האם**), אלמנה לתושב קבע בישראל ואם לשישה ילדים קטינים, תוך הסתמכות על כתובתה הרשומה במרשם האוכלוסין הפלסטיני, מן הטעמים הבאים.
2. העותרת, ילידת 1975, תושבת חברון במקור, נישאה בשנת 1994 לתושב קבע, מר _____ סלימי, ת"ז מספר 028193712 (להלן: **הבעל**). בשנת 1995, עברה העותרת להתגורר עם בעלה בירושלים ומאז היא מתגוררת בעיר.
3. ברבות השנים נולדו לעותרת ובעלה 6 ילדים: _____, ילידת 5.1.1996; _____, יליד 12.7.1997; _____, ילידת 9.5.2002; _____, ילידת 13.2.2004; _____, ילידת 22.1.2006 ו- _____, ילידת 9.2.2008. הילדים כולם רשומים כאביהם במרשם האוכלוסין הישראלי במעמד של תושבי קבע (להלן: **הילדים**).
4. כמתואר בהרחבה בגוף העתירה, הבעל שהיה אדם נכה המכור לאלכוהול וסמים קשים, לא דאג לצרכי אשתו וילדיו, ולא הסדיר במשך שנים רבות את מעמדה החוקי של העותרת בישראל. רק בשנת 2006, הגיש בעלה עבודה בקשה לאיחוד משפחות אשר אושרה בסופו של יום על ידי המשיבה 2 ביום 24.6.2012.
5. דא עקא, שביום 23.1.2013, חודשים בודדים לאחר שהבקשה לאיחוד משפחות אושרה נפטר הבעל. בעקבות מות הבעל, מצאה עצמה העותרת מטופלת בשישה ילדים קטינים וללא כל מעמד בישראל.
6. בעקבות המצב הקשה אליו נקלעה העותרת הגישה העותרת 8 ביום 28.3.2013, בקשה בעניינה ליו"ר וועדה הממליצה לשר הפנים, למתן היתרי שהייה בישראל מטעמים הומניטאריים לתושבי האזור (להלן: **הוועדה ההומניטארית**), המשיבה 1 בעתירה דנן. במקביל להגשת הבקשה למשיבה 1, הוגשה ביום 25.4.2013 למשיבה 2, בקשה להארכת היתר השהייה התקף שהיה בידי העותרת וזאת, לתקופה שבקשתה לקבלת מעמד מטעמים הומניטאריים תלויה ועומדת בפני המשיבה 1.
7. ואולם, המשיבה 2 סירבה ביום 12.6.2013 לאשר את הבקשה להארכת היתרי השהייה לתקופה בה מתנהלת הבקשה ההומניטארית. בעקבות סירוב המשיבה 2, נאלצה העותרת להמתין להחלטת המשיבה 1 בהיותה מחוסרת כל מעמד חוקי בישראל וחשופה לסכנת גירוש.

8. ביום 18.8.2013, בשעה 15.30 ובעודה ממתינה מזה חמישה חודשים להחלטת המשיבה 1 בעניינה, חלפה העותרת עם שניים מילדיה במכונית בסמוך לשער יפו שבירושלים. בעוברם במקום, נדרשו כל יושבי המכונית על ידי שוטרי משמרת הגבולות (להלן: **השוטרים** או **מג"ב**) שהיו במקום, להציג תעודות זהות. הואיל ולעותרת אין תעודת זהות, היא הציגה לשוטרים מסמך המודיע כי העותרת 8 מטפלת בעניינה אל מול הרשויות הישראליות וכי כיום מתנהלת בעניינה בקשה הומניטארית בפני המשיבה 1.

העתק מכתב העותרת 8 בעניינה של העותרת מצ"ב ומסומן ע/1.

9. בתום המתנה של כשלוש שעות, הודיעו השוטרים לעותרת כי ילדיה יכולים לשוב הביתה. ברם, הילדים סירבו לעזוב את אימם, אשר נדרשה על ידי השוטרים למלא טופס שבו היא מפרטת כיצד נכנסה לישראל, היכן היא גרה, כמה שנים היא מתגוררת כאן ועוד כיו"ב.

10. בשעה 18.30 בעודה עומדת ברחוב לצד השוטרים, קיבלה העותרת הודעה טלפונית המודיעה לה כי בתה בת ה-11 נכוותה ועליה לגשת איתה לבית החולים. כחצי שעה לאחר מכן, הגיעה למקום ניידת משטרה שהעותרת וילדיה התבקשו לעלות עליה והיא הוסעה למטה מג"ב שבעטרות. כחצי שעה לאחר מכן, הוכנסה העותרת לחקירה מול שני חוקרים. העותרת שחששה למצבה של בתה השמיעה לחוקרים באמצעות הטלפון את צעקותיה של הבת שנכוותה. ברם, החוקרים הודיעה לה שעליה להתמתין.

11. לאחר חקירה של כעשר דקות במסגרתה נשאלה העותרת לאן היו פניה מועדות והאם יש בידיה היתר שהייה בישראל, שבה העותרת והציגה לחוקרים את המכתב מטעם העותרת 8 המודיע כי קיימת בעניינה בקשה המתנהלת בפני המשיבה 1. בתגובה אמרו החוקרים שהמכתב לא מעניין אותם והורו לעותרת לשוב ולהתייצב מולם למחרת היום, בשעה עשר בבוקר, כשבידה כל מסמך המוכיח שהיא מתגוררת בירושלים ועל בסיס המסמכים שהיא תציג להם יוחלט כיצד ינהגו בה.

12. ביום 19.8.2013 בבוקר הגיעה העותרת למשרדי העותרת 8 אשר ציידה אותה במסמך רשמי של המשיבה 1 המעיד על כך שיש בעניינה בקשה מתנהלת. משם שבה העותרת ונסעה למחנה מג"ב בעטרות. החוקר שעניין במסמך הודיע לעותרת כי מבחינתו המסמך אינו אומר דבר.

העתק אישור המשיבה 1 על הגשת בקשה לוועדה מצ"ב ומסומן ע/2.

13. לבקשת העותרת טלפן רכז החקירות, מר פריד, ל נציגת העותרת 8, עוה"ד ענת גונן אשר הסבירה לו את מצבה של העותרת. בתום השיחה שב החוקר והודיע לעותרת כי היא נמצאת בישראל באופן לא חוקי ויש לגרש אותה. בתום שיחה נוספת שערך החוקר עם נציגת המשיבה 2, הוא הודיע לעותרת שגם הגברת גלית מטעם המשיבה 2 מסרה כי העותרת שוהה בלתי חוקית בישראל ויש לגרש באופן מיידי. רק בעקבות תחינותיה של העותרת שהסבירה לחוקר כי יש לה שישה ילדים ואין מי שיטפל בהם ובפרט בבת שנכוותה יום קודם לכן, הודיע החוקר לעותרת כי עליה להתייצב בפניו עד יום 21.8.2013 בשעה עשר בבוקר כשבידיה צו או פסק דין

משפטי האוסר על גירושה ולא- תגורש. בנוסף, החוקר איים על העותרת כי באם לא תתייבב בפניו במועד הנקוב "אז יקרה לה משהו לא טוב".

14. נוכח השתלשלות האירועים המתוארת לעיל פנתה העותרת 8 למנהלת המשיבה 2, הגב' חגית וייס, בדרישה להבין האם ייתכן כי עמדתה היא אכן - כפי שהובהרה לחוקר מג"ב במסגרת השיחה הטלפונית שנערכה בינו לבין נציגת המשיבה 2 הגב' גלית - כי יש לגרש אלמנה ואם לשישה, ששהתה בישראל כדין עד מות בעלה וכיום מתנהלת בעניינה בקשה לקבלת מעמד מטעמים הומניטאריים.

15. למרבה התדהמה התברר כי תשובתה של מנהלת המשיבה 2 היא כי גם אם מתנהלת בעניינה של העותרת בקשה בפני המשיבה 1, ועל אף שמדובר באם לשישה קטינים תושבי קבע בישראל שנותרה ללא מעמד בעל כורחה, מודבר בשוהה בלתי חוקית בישראל, שיש לגרשה. יצוין, כי במסגרת פנית העותרת 8 למנהלת המשיבה 2, פנתה האחרונה לקבלת עמדת המשיבה 1 בעניין. המשיבה 1 מסרה כי גם אם לעותרת אין מעמד חוקי בישראל הרי שאין מגרשים מי שיש בעניינו בקשה מתנהלת. דא עקא, על אף שעמדה זו הועברה ע"י העותרת 8 לנציגי המשיב 4, מר כיואן, סגן קצין חקירות במשטרת הגבולות בעטרות - היא לא התקבלה על ידו והוא שב והודיע כי מבחינתם מדובר בשוהה בלתי חוקית בישראל שיש לגרשה.

16. הנה כי כן לפנינו אם לילדים, שעקב מות בעלה וקטיעת ההליך שמכוחו שהתה כדין בישראל, הוגשה בעניינה בקשה לקבלת מעמד מטעמים הומניטאריים. בקשה זו תלויה ועומדת. גירושה של העותרת מישראל, בה היא מתגוררת כאם חד הורית לצד ששת ילדיה, הוא צעד קשה מנשוא שסופו מי ישורנו. כל יום שעובר על העותרת וילדיה, שמצאה עצמה מתמודדת באחת לא רק עם מותו של בעלה ואבי הילדים אלא גם עם סכנת גירוש, הוא יום מלא של חששות וחרדה המסב לבני המשפחה נזק כבד מנשוא

17. למשיבים לעומת זאת, לא ייגרם כל נזק מהוצאת צו הביניים. לא זו בלבד שאין כנגד העותרת כל טענה ביטחונית או פלילית, אלא שנוהל המשיב 3 שמספרו 5.1.0001 שחל, בין השאר, על כל מי שהוגשה בעניינו בקשה הומניטארית באחת מלשכות המשיב 3, קובע שאין לגרש אדם כל עוד בקשתו מתנהלת. ההבדל היחיד שקיים בין הבקשות ההומניטאריות עליהן נוהל זה לבין בקשת העותרת דכאן המוגשת ישירות לידי המשיבה 1 הוא מקום ואופן הגשת הבקשה. ואולם, הרציונאל העומד בבסיס כל הבקשות ההומניטאריות מסוג זה, והצורך לאפשר למבקשים להמתין ללא חשש מגירוש, לבירור עניינם בוועדות ההומניטאריות השונות בעינו עומד.

18. לצורך המבחנים המשפטיים בעניין מתן צו ביניים, מופנה בית המשפט הנכבד במיוחד לבג"ץ 3330/97 עיריית אור יהודה נ' מ"י ואח', פ"ד נא(3) 472.

19. להשלמת נימוקי הבקשה מופנה ביהמ"ש הנכבד לעתירה.

20. נוכח האמור, מתבקש בית המשפט הנכבד להסיר את סכנת הגרוש מהעותרת 1, וזאת עד למיצוי ההליכים בעתירה.

עניינה של העתירה

1. עניינה של העתירה הוא בבקשת העותרת וילדיה הקטינים, להסדרת שהותה של העותרת בישראל, על מנת שתוכל להמשיך ולגדל את ששת ילדיה הקטינים, תושבי ישראל, שאביהם שהיה תושב ישראל נפטר, והם נותרו יתומים מאב ומטופלים על ידי אימם בלבד.
2. העותרת היא תושבת השטחים, אשר נישאה ל____ סלימי, תושב ישראל באמצע שנות ה-90 ומאז מתגוררת בירושלים. לזוג נולדו במהלך השנים 6 ילדים, העותרים 2-7. הבעל שהיה מכור לסמים ולאכזריות מרבית חייו, לא דאג להסדרת מעמדה של אשתו בירושלים, אלא בשנת 2006 אז הגיש בעבורה בקשה לאיחוד משפחות. לאחר הליכים שונים מול המשיבה 2, אושרה הבקשה בשנת 2012 והעותרת קיבלה היתר לשהייה בישראל.
3. בחודש ינואר 2013 נפטר הבעל והעותרת נותרה מטופלת בשישה ילדים קטינים, במצב כלכלי וסוציאלי קשה, ללא מעמד בישראל, בחשש מתמיד כי תגורש מישראל ותורחק מילדיה. אשר על כן, הגישו העותרים למשיבה 1 בקשה הומניטארית להסדרת המעד האם בישראל.
4. כיום, חמישה חודשים לאחר הגשת הבקשה ההומניטארית, נראה כי חרב הגירוש אכן מתנוססת סמוך מאוד מעל לראשה של העותרת, כמתואר בבקשה למתן צו ביניים.
5. למרות הבקשה המתנהלת בעניינה אשר הוגשה למשיבה 1 לפני 5 חודשים וטרם ניתן לה מענה, ולמרות שמדובר באם חד הורית לשישה ילדים, מתכוונת המשיבה 4 לנקוט כנגדה בהליכי אכיפה ולגרשה מישראל.

הגשת העתירה לבג"ץ

6. ביום 2.3.2008 נכנס לתוקפו צו בתי משפט לעניינים מינהליים (שינוי התוספת הראשונה לחוק), תשס"ח-2007 (פורסם ביום 6.12.2007 בקובץ 6626) (להלן: **הצו**). הצו קובע, כי עתירות בעניין החלטות של רשויות על פי חוק הכניסה לישראל, תשי"ב-1952 והוראת השעה, **למעט החלטות לפי סעיפים 1א3** (החלטות הוועדה ההומניטארית) ו-3ג (אנשים שתרמו תרומה מיוחדת לישראל), יידונו מעתה בבית משפט לעניינים מינהליים. ללמדנו, כי עתירות בעניין החלטות מכוח סעיף 1א3 ו-3ג להוראת השעה יידונו בבג"ץ.
7. עתירה זו עוסקת במי שבקשתה תלויה ועומדת בוועדה לעניינים הומניטאריים שהוגשה מכוח סעיף 1א3 לחוק האזרחות והכניסה לישראל (הוראת שעה) התשס"ג-2003 (להלן: חוק הוראת השעה) ועל כן הסמכות לדון בה נתונה לבית משפט נכבד זה.

הצדדים לעתירה ומיצוי ההליכים

8. העותרת היא תושבת השטחים במקור, אלמנתו של תושב ישראל ואימם של שישה קטינים, העותרים 2-7, תושבי ישראל, המתגוררים עימה בירושלים.
9. העותרת 8 (להלן: **המוקד להגנת הפרט או המוקד**) היא עמותה הפועלת לקידום זכויות האדם ומטפלת בין השאר, בזכויותיהם של תושבי הגדה המערבית ותושבי ירושלים המזרחית אל מול הרשויות בישראל.
10. המשיבה 1 הינה יו"ר הוועדה ההומניטארית, אשר הוקמה מכוח סעיף 1א3 לחוק האזרחות והכניסה לישראל (הוראת שעה), תשס"ג-2003 (להלן: **הוראת השעה**).
11. המשיבה 2 היא לשכת מנהל האוכלוסין בירושלים המזרחית, המוסמכת לטפל ולאשר בקשות לאיחוד משפחות של תושבי ירושלים המזרחית ולהנפיק אשרת רישיון או אשרת ישיבה לתושבי גדה במסגרת בקשה לאיחוד משפחות.
12. המשיב 3 הוא השר המוסמך על פי הוראת השעה לקבל או לדחות את המלצות הוועדה ההומניטארית שבראשה עומדת המשיבה 1 והשר המוסמך על פי חוק הכניסה לישראל, התשי"ב-1952, לטפל בכל הנושאים הנובעים מחוק זה.
13. המשיבה 4 מוסמכת על שמירת החוק והסדר הציבורי, בין השאר באמצעות יחידת משמרת הגבולות.
14. ביום 28.3.2013 הגישו העותרים את בקשתם להסדרת מעמדה של העותרת לוועדה ההומניטארית. בתמיכה לעובדות שביסוד הבקשה צורפו, בין השאר, תצהיר העותרת כנספח א לבקשה ודו"ח לשכת הרווחה המטפלת במשפחה המעיד על מצבה הקשה כנספח ב לבקשה. העתק הבקשה ההומניטארית מיום 28.3.13 על נספחיה מצ"ב ומסומנת ע/3.
15. ביום 8.4.13 נשלח למוקד אישור מהוועדה ההומניטארית על הגשת הבקשה ונכתב כי זו תועלה לדיון ע"פ סדר תאריך הגשת הבקשה (מצ"ב כנספח ע/2).
16. ביום 25.4.13 הגישו העותרים למשיבה 2 בקשה להארכת היתר השהייה של העותרת בישראל, נוכח הנסיבות הטרגיות בהן נותרה אלמנה המטופלת בשישה קטינים וללא מקורות הכנסה. העתק הבקשה להיתר שהייה שהוגשה למשיבה 2 מצ"ב ומסומן ע/4.
17. ביום 29.4.13 נשלחה אותה בקשה גם למשיבה 1.
- העתק הבקשה למשיבה 1 מצ"ב ומסומן ע/5.
18. ביום 29.4.13 נשלחה תזכורת למשיבה 1 בנוגע לבקשה ההומניטארית של העותרים.

העתק התזכורת למשיבה 1 מצ"ב ומסומן ע/6.

19. ביום 9.5.13 נשלחה תזכורת למשיבה 2 בנוגע לבקשה להארכת היתר השהייה של העותרת.

העתק התזכורת למשיבה 2 מצ"ב ומסומן ע/7.

20. ביום 29.5.13 נשלחה תזכורת נוספת למשיבה 1 בנוגע לבקשה ההומניטארית של העותרים ולמשיבה 2 בנוגע לבקשה להארכת היתר השהייה.

העתק התזכורות למשיבה 1 ו-2 מצ"ב ומסומן ע/8-א-ב

21. ביום 12.6.13 ניתנה תשובה המשיבה 2 על פיה לא ניתן להאריך את היתר השהייה של העותרת לאחר פטירת בעלה.

העתק תשובת המשיבה 2 מצ"ב ומסומן ע/9.

22. בימים 1.8.13-30.6.13 נשלחו תזכורות נוספות למשיבה 1 בנוגע לבקשה ההומניטארית של העותרים

הנסיבות ההומניטאריות המיוחדות של העותרים

23. הגב' _____ רגבי, העותרת, נולדה בחברון, ביום 24.1.1975. שנות ילדותה ונעירותה של העותרת עברו עליה בחברון כבת שישית במשפחה המונה 13 ילדים. ביום 28.6.1994 נישאה העותרת לתושב ישראל, מר _____ סלימי, ת"ז מספר 028193712 (להלן: הבעל).

24. בשנת 1995, עברה העותרת להתגורר עם בעלה בבית אחותו שבשכונת באב אל סלסה (שער השלשלת) שבעיר העתיקה בירושלים.

25. ברבות השנים נולדו לבני הזוג 6 ילדים: _____, ילידת 5.1.1996; _____, יליד 12.7.1997; _____, ילידת 9.5.2002; _____, ילידת 13.2.2004; _____, ילידת 22.1.2006 ו- _____, ילידת 9.2.2008. כאמור לעיל, כל הילדים רשומים כאביהם במרשם האוכלוסין הישראלי במעמד של תושבי קבע.

26. רק לאחר נישואיה נודע לעותרת לראשונה כי היא נישאה לאדם הסובל מאפילפסיה קשה, מאז היותו ילד רך. זאת, לאחר שבסביבתה הקרובה של העותרת הקפידו שלא לגלות לה על דבר מחלתו של הבעל, בטרם שודכה לו. רק בעקבות התקף חריף שפקד את בעלה מספר חודשים לאחר נישואיו, נודע לעותרת על דבר מחלתו. וכאילו לא די בכך, לאחר זמן לא רב אף התברר לה כי בעלה מכור לאלכוהול וסמים קשים. בעודה בהריון של בתה הבכירה _____, מצאה עצמה העותרת מתמודדת עם היותה נשואה לאדם חולה המכור בנוסף לסמים ואלכוהול.

27. בנוסף יודגש, כי מצבו הבריאותי של הבעל והתמכרותו לסמים ואלכוהול הפכו אותו לאדם קשה ואלים, הנעדר תכופות מן הבית ואינו דואג לפרנסת בני משפחתו. מי שבמשך שנים רבות פרנס את העותרת וילדיה, היה אחיו המבוגר של בעלה, _____, אשר עשה זאת בתמורה לקבלת חלקו של אחיו, הבעל, בירושת הוריו. כאשר בשנת 2009 הוכר הבעל כנכה וקיבל קצבאות נכות מן המוסד לביטוח לאומי הפסיק _____ את לפרנס את העותרת וילדיה.

28. ברם, גם לאחר שהחל הבעל לקבל קצבאות מהמוסד לביטוח לאומי, הוא לא דאג לפרנס את העותרת וילדיה ולא דאג לצרכיהם. כך בין השאר, תחת שיקנה מזון לאם וילדים, אשר העותרת מונתה לאפטרופסית הבלעדית עליהם, היה המנוח מבזבז את קצבאות הנכות להם היה זכאי, על הימורים, סמים ואלכוהול. עניין זה נמשך עד יום מותו.
29. במשך שנים רבות לא דאג הבעל להסדיר את מעמדה של העותרת בישראל. זאת על אף שהעותרת, כאמור, עברה להתגורר עם בעלה בירושלים עוד בשנת 1995. רק בשנת 2006 הגיש הבעל בקשה לאיחוד משפחות עבור העותרת, בקשה שאושרה בסופו של יום בשנת 2012.
30. כפי שמעיד תצהיר העותרת שצורף לבקשה ההומניטארית (נספח א לבקשה) וחוות דעת שניתנה על ידי רשויות הרווחה, שליוו את _____ ומשפחתה (נספח ב לבקשה), היו העותרת וילדיה נתונים במשך השנים לאלימות נפשית ופיזית מצידו של הבעל והאב החולה. כך בין השאר, מלבד ההזנחה הקשה ואי הדאגה לצרכי משפחתו, הקפיד בעלה של העותרת לשוב ולאיים עליה, פעם אחר פעם, כי יפעל לגירושה מירושלים.
31. לסיכום, עתירה זו עוסקת באלמנה ואם לתושבי קבע בישראל אשר לאחר שנים ארוכות של סבל, הזנחה ואלימות כלכלית, פיזית ונפשית, זכתה להחזיק בידה היתרי שהייה. כיום, לאחר פטירתו של אבי המשפחה, נותרה העותרת ללא מעמד בישראל וללא כל הכנסה שתאפשר לה לקיים את משפחתה בכבוד. מלבד קורת הגג שמעל לראשם וקצבאות הילדים והשארים שמקבלת המשפחה מן המוסד לביטוח לאומי, אין למשפחה מאומה.
32. בנוסף למצבה הקשה של העותרת וילדיה, הנאבקים על קיום בכבוד, פשוטו כמשמעו, באה כעת המשיבה 4 ומבקשת כעת להפריד בין העותרת וילדיה, לגרשה מביתה ולהותיר את הילדים היתומים מאב, ללא אמם, כמפורט בבקשה למתן צו ביניים וזאת בעת היותה ממתינה להכרעת המשיב 1 בבקשה להסדרת מעמדה בישראל.

המסגרת המשפטית

33. להלן יטענו העותרים, כי חרף העובדה שלעת הזאת פועלת המשיבה 1 במסגרת הזמנים שנקבעה למתן החלטות בנוהלי המשיב 3, ברי שעניינה החריג של העותרת דנן דורש באופן חריג, מתן החלטה בעניינה לאלתר. בנוסף טענה העותרות, כי המשיב 3, שאינו מספק לעותרת רשת הגנה כנגד גירושה מישראל בעודה ממתינה להחלטה בעניינה, מפלה אותה ותושבים אחרים מהשטחים במצבה, באופן בוטה וללא כל הצדקה וזאת ביחס למגישי בקשות הומניטאריות שאינם מהשטחים. בנוסף לוקה התנהלותה השערורייתית של המשיבה 4 בעניינה של העותרת בחוסר סבירות וחוסר הוגנות משוועים.

הקניית מעמד לאלמנות של אזרחים ותושבי קבע בישראל

34. ההליך להסדרת מעמדם בישראל של אלמנות של אזרחים ישראלים גובש במסגרת פסק דין מיום 2.8.2009, שניתן בבג"ץ 4711/02 דניאלה הלל ואח' נ' שר הפנים ואח' (להלן: עניין הלל) (פורסם בנבו) ומספר הליכים משפטיים נוספים, אשר אוחדו עימו ועסקו כולם בבקשה למעמד עבור אלמנות, שהיו נשואות לאזרחים ישראלים. בעקבות פסק הדין בעניין הלל תוקן נוהל 5.2.0017,

"נוהל הטיפול בהפסקת הליך להסדרת מעמד לבני זוג של ישראלים" (להלן: הנוהל), שעסק בהתפרקות התא המשפחתי מחמת גירושין של בני הזוג או מחמת פטירת בן הזוג הישראלי.

העתק "נוהל הטיפול בהפסקת הליך להסדרת מעמד לבני זוג של ישראלים" מצ"ב ומסומן ע/10.

35. יודגש, כי פסק הדין בעניין הלל עסק באלמנות של אזרחים ישראלים, שבקשתן לקבלת מעמד נבעה מסעיף 7 לחוק האזרחות, ולא באלמנות של תושבי קבע שבקשתן הוגשה מתוקף חוק הכניסה לישראל, התשי"ב-1952, עם זאת, רציונאל הדברים יפה במידה שווה גם בעניין של אלמנות של תושבי קבע.

36. עוד נציין, כי בעוד שעל פי הנוהל שפורסם בעקבות פסק הדין בעניין הלל, יועבר עניין של אלמנות, לבחינתה של הוועדה הבינמשרדית, מועבר עניין של אלמנות תושבות השטחים, לוועדה ההומניטארית אשר הוקמה מכוח סעיף 1א3 להוראת השעה. זאת משום שעל פי הוראות סעיף 2 להוראת השעה אין לוועדה הבינמשרדית, לעת הזאת, כל סמכות לדון בעניין.

סעיף 2 להוראת השעה קובע כי:

בתקופת תוקפו של חוק זה, על אף האמור בכל דין לרבות סעיף 7 לחוק האזרחות, שר הפנים לא יעניק לתושב אזור או לאזרח או לתושב של מדינה המנויה בתוספת אזרחות לפי חוק האזרחות ולא ייתן לו רישיון לישיבה בישראל לפי חוק הכניסה לישראל, ומפקד האזור לא ייתן לתושב אזור היתר לשהייה בישראל לפי תחיקת הביטחון באזור.

(ההדגשות הוספו, ב.א.).

סעיף 1א3(א) להוראת קובע כי:

על אף הוראות סעיף 2, רשאי שר הפנים, מטעמים הומניטריים מיוחדים, בהמלצת ועדה מקצועית שמינה לענין זה...

(ההדגשות הוספו, ב.א.).

37. לכן ובהתאמה לכך, נבחן עניין של אלמנות, תושבות השטחים, במידה ונמצאה הצדקה לכך, לבחינתה של המשיבה 1.

38. החלת המודדים שנקבעו בעניין הלל אף על עניין של אלמנות לתושבי קבע, שהן במקורן תושבות השטחים, מצאה ביטוי בהחלטת בית משפט נכבד זה, בבג"ץ 10041/08 חג'אז נ' שר הפנים (עדיין תלוי ועומד). בעניין זה, העוסק באלמנה של תושב קבע, במקור מהשטחים, אשר קודם מות בעלה כלל לא נטלה חלק בהליך איחוד משפחות בשל היותה אישה שנייה לבעלה המנוח, קבע כבוד בית המשפט בהחלטה מיום 10.2.11 כי בדונה בנושא פעם נוספת, על הוועדה ההומניטארית להתייחס במסגרת שיקוליה ל"משך זמן שהייה בארץ, להיותה של העותרת אלמנה כמו גם לעובדה שכל ילדיה נמצאים כאן בארץ", והפנה אל השיקולים המנחים שהותוו בעניין הלל. זאת, חרף העובדה כי בניגוד לעניינה של העותרת דכאן, מעמדה של העותרת שם, מעולם לא הוסדר.

הפליה בין אלמנות מהשטחים לאלמנות אחרות

39. הבדל נוסף שקיים בין בקשותיהן של אלמנות מהשטחים ובין אלו של אלמנות אחרות, נוגע לאופן ומקום הגשת הבקשה לוועדות השונות. בעוד שבקשותיהן של אלמנות שאינן מהשטחים,

המוגשות לוועדה הבינמשרדית, מוגשות בלשכות המשיב 3 שמעבירה בתורה את הבקשות לוועדה הבינמשרדית, הבקשות בעניין של אלמנות מהשטחים מוגשות לוועדה ההומניטארית באופן ישיר וללא התערבות לשכות המשיב 3.

40. על אף שנראה כי השוני הקיים בין מקום ואופן הגשתן של הבקשות השונות אינו אלא שוני טכני גרידא ותו לא, מדובר בשוני שיכול להפוך לרועץ לאלמנות מהשטחים, כפי שקרה לעותרת דן שמתמודדת כיום עם איום של ממש לגירושה מישראל ולניתוקה מילדיה. נפרט.

41. בסעיף א.2. לנוהל המשיב 3 שכותרתו "נוהל כללי לקבלת בקשות בלשכות רשות האוכלוסין מכל סוג שהוא והגשת ערר על החלטות הלשכות" ומספרו 5.1.0001 נקבע כי: **"עד לקבלת החלטה בבקשה או בערר לא יורחק המבקש/העורר"**.

העתק "נוהל כללי לקבלת בקשות בלשכות רשות האוכלוסין מכל סוג שהוא והגשת ערר על החלטות הלשכות" מצב ומסומן ע/11.

42. הנה כי כן, על פי הנוהל, אלמנות זרות שאינן מהשטחים ולפיכך בקשותיהן לוועדה הבינמשרדית מוגשות בלשכות המשיב 3, לא תגורשנה מישראל כל עוד בקשתן מתנהלת בפני הוועדה הבינמשרדית. לעומתן, אלמנות מהשטחים המצויות במצב זהה לאלו שבקשותיהן מוגשות לוועדה הבינמשרדית, מופלות לרעה באופן קשה ביותר ואינן מוגנות מפני גירוש.

43. המסקנה העולה מכל האמור לעיל היא כי לעותרת – ולמבקשות אחרות מהשטחים – נעשה עוול גדול מנשוא. בעודה ממתנה להחלטת המשיבה 1 בעניינה, בתקווה כי זו תאפשר לה לשהות באופן חוקי בישראל לצד ילדיה הקטינים, מונע ממנה המשיב 3 במודע, רשת הגנה כלשהי. נשוב ונדגיש כי מדובר ברשת הגנה לה זכאי כל מבקש שאינו מהשטחים אשר בעניינו תלויה ועומדת בקשה הומניטארית.

44. אין ספק כי גם העותרת, שנותרה כאם חד הורית לשישה ילדים, זכאית להמתין בישראל למתן החלטה בעניינה על ידי המשיבה 1, מבלי שתחשוש כי תגורש מביתה וזכאית למעמד בישראל שיאפשר לה להמשיך ולחיות לצד ילדיה בביתה שבירושלים.

45. לדאבון לב, חרף האמור לעיל, סירבו המשיבים יחד ולחוד, להבטיח את המשך שהייתה של העותרת בישראל ולהימנע מגירושה. נהפוך הוא, ההודעה האחרונה שניתנה לה היא כי ללא צו מבית משפט היא תגורש מביתה לשטחים.

התנהלות שערוייתית, חוסר סבירות וחוסר הוגנות

46. חובת הרשות המינהלית לפעול בסבירות, מידתיות, הוגנות ולשם השגת תכלית ראויה ובהתאם לעקרונות-על החולשים על מרחב שיקול הדעת של המשיבים.

47. ברור כי התנהלות המשיבה 4, המאיימת על העותרת בגירוש מישראל, ביודעה כי היא אלמנה המטופלת בשישה ילדים הממתנה להחלטה בבקשה הומניטארית שהוגשה בעניינה למשיבה 1, מהווה התנהלות בוטה הלוקה בחוסר סבירות קיצוני ובחוסר הוגנות, העולה כדי שערויית.

ראו לעניין זה: בג"ץ 1689/94 הררי ואח' נ' שר הפנים, פ"ד נא (1), 15 ובג"ץ 840/79 מרכז הקבלנים נ' ממשלת ישראל והבונים בישראל, פ"ד ל"ד (3), 729 ובמיוחד בעמ' 745-746, דברי כבוד השופט (כתוארו אז) א' ברק לאמור:

המדינה באמצעות הפועלים בשמה היא נאמן של הציבור, ובידיה הופקד האינטרס הציבורי והנכסים הציבוריים לשם שימוש בהם לטובת הכלל... מעמד מיוחד זה הוא המטיל על המדינה את החובה לפעול בסבירות, ביושר, בטוהר לב ובתום לב. אסור למדינה להפלות, לפעול מתוך שרירות או חוסר תום לב, להימצא במצב של ניגוד עניינים. קיצורו של דבר עליה לפעול בהגינות.

48. נזכיר גם, כי ככל רשות מתוקנת גם המשיב 4 מחויב להתחשב בשיקולים הומניטאריים בבואו להפעיל את שיקול דעתו. בבג"ץ 794/98 שייח עבדאל קארים עובייד נ' שר הבטחון, פ"ד נה(5), 769, עמודים 773-774, פסק דינו של הנשיא ברק:

מדינת ישראל הינה מדינת חוק; מדינת ישראל היא דמוקרטיה, המכבדת זכויות אדם, והשוקלת בכובד ראש שיקולים הומניטאריים. שוקלים אנו שיקולים אלה, משום שהחמלה וההומניות טבועה באופיינו כמדינה יהודית ודמוקרטית; שוקלים אנו שיקולים אלה, שכן יקר בעינינו כבודו של כל אדם, גם אם הוא נמנה עם אויבינו (השוו בג"ץ 320/80 קוואסמה נ' שר הבטחון, פ"ד לה (3), עמ' 113, 132).

49. לא ייתכן כי המשיבים, יחד ולחוד, יתנו את ידם להתעמרות באישה קשת יום המטופלת בילדים קטנים ולא ימנעו את גרושה בעודה וממתינה להחלטת המשיבה 1.

סיכומם של דברים

50. העותרת, המתגוררת בישראל לצד ששת ילדיה הקטינים, מצאה עצמה עם מותו של בעלה ללא מעמד בישראל וחשופה לגירוש. משכך, מיד לאחר מות בעלה פנתה העותרת למשיבה 1 בבקשה כי תאפשר לה להמשיך ולחיות בישראל כדין, לצד ילדיה. דא עקא, כמפורט בעתירה, בשל אופן ומקום הגשת הבקשה למשיבה 1, מפלים את העותרת ושכמותה לרעה ובאכזריות ביחס לאלמנות אחרות, כך שבניגוד אליהן, גם אם בקשתה לקבלת מעמד תלויה ועומדת, היא אינה מוגנות מהחשש לגירוש מישראל.

51. אפליה זו מקבלת משנה תוקף נוכח התנהלותה הבלתי סבירה ובלתי הוגנת של המשיבה 4 אשר על אף שהיא מודעת למצבה ההומניטארית של העותרת ולבקשה התלויה ועומדת בעניינה בפני המשיבה, מאיימת לגרש את העותרת בימים הקרובים מישראל ולהשאיר בגפם את ששת ילדיה.

52. על אף שהמשיבה 1 פועלת במקרה דנן במסגרת הזמנים הנקובים בנוהלי המשיב 3, הרי שלנוכח הנסיבות ההומניטאריות של העותרת והמצב אליו נקלעה אל מול המשיבה 4 המבקשת לגרשה מישראל, מן הראוי כי תינתן בעניינה החלטה בזמן הקרוב ביותר, ויפה שעה אחת קודם.

53. נוכח סד הזמנים הקצר במסגרתו נאלצו העותרים לפעול בטרם יהפוך גירוש העותרת לעובדה מוגמרת, לא היה סיפק בידם להעלות את כל טענותיהם על הכתב במסגרת העתירה. משכך, מבקשים העותרים מבית המשפט הנכבד, כי במידת הצורך יתאפשר להם להשלים את טיעוניהם במועד מאוחר יותר.

54. לאור כל האמור, מתבקש בית המשפט הנכבד להוציא צו על תנאי כמבוקש, שיכלול את הסעדים שהתבקשו ברישא של עתירה זו, ולאחר שמיעת תשובת המשיבים, להפכו לצו מוחלט. כמו כן מתבקש בית המשפט להשית על המשיבים את הוצאות העותרות ושכ"ט עו"ד.

20 באוגוסט, 2013

בנימין אחסתרובה, עו"ד
ב"כ העותרים

[ת.ש. 71333]